

Verslag ledenbijeenkomst afdeling Rijnland / Kennemerland van de NGV op 2 mei 2023 in de Kapelzaal van de Scheppingskerk in Leiderdorp.

Voorzitter a.i. Jan Leeuwenhoek (voorzitter Ab Stikkelorum is met vakantie) heet de aanwezigen van harte welkom.

Jan doet kort een aantal mededelingen:

- Het voorouder spreekuur in Haarlem: Helaas heeft het nog niet geleid tot concrete afspraken om het voorouderspreekuur in het archief in Haarlem te houden. Het is de wens van het bestuur om toch voor de zomer in Haarlem te starten;
- Het bestuur is aan het kijken voor een nieuwe locatie in Oegstgeest (Dorpscentrum) om daar de lezingen te houden. Daarmee proberen we iets 'op te schuiven' richting het gebied van Kennemerland. Er wordt een vraag gesteld of we het niet om en om kunnen doen, dus de ene keer Leiderdorp of Oegstgeest en de andere keer in Haarlem. Er komt een reactie dat dit waarschijnlijk lastig is met de boekentafel en het heen en weer slepen van boeken etc. Het bestuur zal dit nog nader bekijken en neemt in juni een beslissing.
- Boekpresentatie van de afdeling Rijnland en Kennemerland. Dit boek nadert zijn voltooiing met 19 diverse artikelen. Van 17 is er nu een definitieve versie en 2 zijn nagenoeg definitief. Als bestuur streven we naar een publicatie op een vrijdagmiddag in september a.s. Het zijn bijdragen die het gemeenschappelijke karakter van RYN en KNL onderstrepen. Nadere berichten zullen volgen.
- Dit is de laatste bijeenkomst voor de zomer. De eerstvolgende bijeenkomst zal zijn op dinsdag 19 september a.s. Over de locatie zal tijdig worden gecommuniceerd.

Hierna heet Jan in het bijzonder welkom ons lid Hans Gutlich. Hij zal een presentatie geven met als titel: **"Een reis door Zwitserland naar Milaan"** en met als ondertitel: Hoe genealogisch onderzoek leidde naar een gemaakte buitenlandse reis van een voorvader en deze reis bijna 170 jaar later door een nazaat weer werd ondernomen.

Hans start zijn presentatie met het tonen van een zogenaamde "Word Cloud". Hierin zijn de vele schrijfwijzen van de naam Gütlich opgenomen en hoe vaker een bepaalde schrijfwijze voorkwam, des te groter is de naam in de "Word Cloud" opgenomen. De meest voorkomende schrijfwijze van de achternaam bleek te zijn: Gütlich, maar ook Gutlich en Guetlich komen voor.

Op 17 december 1988 deed de 'Vereniging van leestekendragers' een oproep in de Telegraaf: 'Umlautdragers eisen puntjes op hun naam'. Deze vereniging, bij monde van een naamgenoot van Hans Gutlich, genaamd Rudolph Gütlich, is ontstemd over het 'te pas en te onpas' weglaten van de umlaut in zijn achternaam. Men wilde gemeenten en de fiscus een proces aan doen vanwege dat weglaten. Hans was echter juist voorstander van het weglaten van die umlaut. Tot een proces is het niet gekomen.

Vanaf 1988 heeft Hans intensief onderzoek gedaan naar zijn familie in binnen- en buitenland. Dat concentreerde zich in eerste instantie in Nederland en al snel in Duitsland. In Duitsland zijn de kerkboeken van voor 1876 eigendom van de lokale kerken en dat betekent dat je voor onderzoek goed moet uitzoeken in welke kerk je bepaalde gegevens dient te zoeken. Hans geeft een uitgebreide uitleg. Zijn advies is, kijk niet naar gegeven interpretaties van mensen op internet, maar zoek de originele kerkboeken erbij met de originele teksten. Dan blijkt namelijk dat door mensen gedane interpretaties soms niet kloppen of apert onjuist zijn. Zelf is Hans onder andere lid geworden van een genealogievereniging in Darmstadt om zo goede tips en aanwijzingen te krijgen van mensen aldaar met lokale kennis.

Een andere tip van Hans is om je voor onderzoek in Duitsland aan te melden voor het ontvangen of kunnen lezen van digitale kranten en nieuwsberichten.

Jarenlang deed Hans onderzoek in Duitse archieven, kranten, boeken, internationale publicaties en historische adresboeken en verzamelde zo veel gegevens over zijn Duitse familie.

Tijdens zijn zoektocht stuitte Hans in het *Hessisches Staatsarchiv Darmstadt* op een boekje uit 1854 (het was niet in de catalogus of in de index bij het archief opgenomen). Het bleek heel uniek en het was het enige exemplaar ter wereld! Het was gedrukt in het oude 19^e-eeuwse Duitse schrift met Gotische letters. In het voorwoord vermeldde de schrijver, Hermann Gütlich, dat hij het had geschreven op aandringen van enkele leraren.

Verder schreef deze Hermann dat hij dit boekje had geschreven als een soort reisverslag. Hij maakte namelijk een jaar eerder stiekem een reis van Mainz naar Milaan. Aanleiding voor deze reis was dat

hij in de herfstvakantie van oktober 1853 hoorde dat er twee paarden gebracht moesten worden naar een neef van hem in Milaan. Hermann hoorde dit terloops en wilde gelijk mee op avontuur. Hij regelde met een leugen een paspoort (wat absoluut niet gemakkelijk was) en vertelde niets aan zijn ouders en school over zijn voorgenomen reis naar Milaan.

Hij pakte de trein van Straatsburg naar Bazel en nam de paarden mee in de trein. Tijdens zijn reis was Hermann Gütlich 17 jaar oud en was begaafd in vele dingen en sprak zeven talen vloeiend. Zijn familie was vermogend en Hermann studeerde rechten in Giessen en Heidelberg.

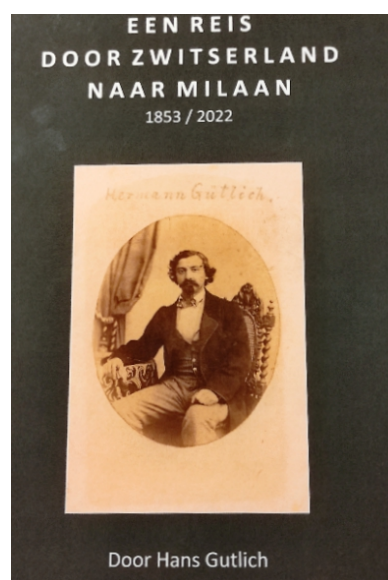
Aan de hand van dit boekje heeft Hans besloten om in 2022 dezelfde reis te gaan maken als Hermann in 1853 deed, maar nu per fiets. Hans heeft ons in zijn presentatie meegenomen in allerlei momenten en belevenissen tijdens de reis van zowel Hermann als hemzelf. Na een maandenlange voorbereiding (van januari t/m mei 2022 – het uitzetten van de route, aanschaf van materialen etc.) kon hij van start gaan. Zelfs door Hermann nauwkeurig beschreven pensions en hotels bleken nog te bestaan!

Na de reis die Hermann maakte in 1853 stopte Hermann in 1857 met zijn studie en vertrok naar Mainz naar zijn neef Georg Wetterhahn. Deze was wijnhandelaar van beroep. Hermann wilde schrijver worden, maar dat is hem uiteindelijk niet gelukt. Hermann ging werken bij de wijnhandel van zijn neef en overleed op 25-jarige leeftijd op 1^e kerstdag 1861. In de overlijdensakte was vermeld dat hij de titel van Doctor had, maar hij had zijn studie echter nooit afgemaakt.

Hans heeft op een door hemzelf gebouwde 3-talige website (Nederlands, Duits, Engels) verslag gedaan van zijn reis waarbij Hermanns boek, gedrukt in 19^e-eeuws Duits Gotisch lettertype, door middel van moderne app-technologie op z'n mobiele telefoon, omvormde tot een 1-op-1-publicatie in 3 talen.

Begin februari 2023 is Hans' boek "*Een reis door Zwitserland naar Milaan*" gepubliceerd waarin de beide reisverhalen van zowel Hermann als Hans, zijn aangevuld met biografieën en achtergrondinformatie met veel aandacht voor historische perspectieven. Op de voorkant van zijn boek staat de afbeelding van Hermann Gütlich.

Bij Hans' terugkomst is er in de Duitse pers uitgebreid aandacht besteed aan zijn reis op de fiets. Er zijn diverse publicaties in kranten en genealogische tijdschriften verschenen waarbij de nadruk lag op een vernieuwend aspect in de genealogie, namelijk het opzoeken van je voorouders door het zelf te ondergaan. De meeste genealogen verzamelen gegevens en verzorgen eventueel een publicatie. In Duitsland viel de term "*Familieonderzoek op de fiets*" en het feit dat de archiefstukken meer zijn dan om alleen te bewaren; je moet er iets mee doen!

Hieronder volgen enkele links naar sites in Duitse kranten:

<https://www.hfv-ev.de/wp-content/uploads/2022/10/Frankfurter-Neue-Presse-11.10.202229.pdf>

<https://www.hfv-ev.de/eine-reise-nach-mailand-1853-und-2022/>

<https://www.hfv-ev.de/ende-der-reise-nach-mailand-2022/>

<https://www.hfv-ev.de/eine-reise-durch-die-schweiz-nach-mailand-1853-2022/>

Op de site van Hans Gutlich <https://www.familie-guetlich.org/nl/> is melding gemaakt van het door hem geschreven boek. Hier is ook vermeld hoe en waar men het boek kan bestellen.

Aan het eind van de presentatie bedankt Jan Leeuwenhoek Hans Gutlich heel hartelijk voor zijn gedane onderzoek in Duitsland, de heldere uiteenzetting daarover én de mooie presentatie over zijn belevenissen tijdens zijn reis.